

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Előfizetési árak:
1 évre 12 kor., 1/2 évre 6 kor., 1/4 évre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felelős szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Szent-István-tér 1.
Egyes számok kaphatók: a dohánytösdékben.

A katolikusok kötelességei a gyermekvédelem terén.

II.

A gyermekvédelmi szabályzat.

Széll Kálmán volt belügyminiszter nevéhez fűződik az a nagyszabású alkotás, amely *Gyermekvédelmi szabályzat* néven jelent meg a tárgyalat 1901: VIII. és XXI. törvénycikkkel végrehajtása dolgában 1903. június 24-én. A Szabályzat 79 §-t foglal magában és aggodó gonddal, mindent meglátó körültekintéssel intézkedik az állami gyermekvédelem összes teendőiben. Kimondja az állami gyermekvédelem főelvét:

„1. §. A talált, valamint hatóságilag elhagyottá nyilvánított gyermeknek igénye van állami gyermekmenhelybe való felvételre. Elhagyottaknak kell nyilvánítani azokat a 15 éven alul levő vagyontalan gyermekeket, akiknek eltartása és nevelése köteles és képes hozzátartozói nincsenek.”

Ezután több részben tárgyalja a gyermekvédelem mikéntjét. I. Rész: Az elhagyottá nyilvánítás; II. Rész: Az állami gyermekvédelem szervezete; III. Rész: A gyermekek felvételének, gondozásának, ápolásának, nevelésének és felügyeletének módja; IV. Rész: Az állami és társadalmi tevékenységnek, ugyancsak az önkormányzatnak szerves összeköttetése; végül az utolsó Rész intézkedik „Az állami gyermekmenhelyek országos felügyelőjének teendőiről.”

Mi az állami gyermekmenhely? A Szabályzat 12. §-a így határozza meg: „Az az intézmény, amelynek kötelességében az állam gondozza az összes elhagyott gyermekeket 15-ik életévük betöltéséig.” A belügyminiszter az állami gyermekvédelem szempontjából az országot kerületekre osztja. A menhely intézeteit pedig a szükséghez képest állítja fel. A menhely parancsnoka az igazgató főorvos. Az elhagyott gyermeket vagy a menhelyen helyezik el és pedig a csecsemőt anyjával együtt, vagy pedig az ugynevezett állami *gyermektelepeken* egyes nevelőszülőknek adják ki gondozás céljából. Fejérmegyében is több ilyen állami gyermektelep van: Rácalmás, Perkáta, Lovasberény stb. A telepek gyermek egészségügyi szempontból kifogástalanoknak kell lenniök. A szopós gyermeket a menhely igazgatója *anyjával együtt* is elhelyezheti valamely telepen,

arra alkalmas családnál. Az anya tartásdíját is az állam fizeti. Főszabály általában, hogy a *menhely* intézetében csupán a beteg, gyenge fejlettségű, különösebb ápolást és orvosi gondozást igénylő gyermekek tartatnak, a többieket nevelőszülők-höz adják külső gondozásba és pedig a 7—15 éves gyermekeket elsősorban *gazdákhoz és iparosokhoz*.

A Gyermekvédelmi Szabályzat legérdekesebb és a gyermekvédelem iránt érdeklődő emberre nézve legfontosabb része az, amelyben az állam a társadalmi tevékenység számára nyitva hagyta az ajtót. Nagyon is érezte az állam, hogy az elhagyott gyermekek megmentése nem lehet tisztára állami feladat. A gyermekneveléshez sziv kell, a gondoskodó szeretetnek melege, amit nem lehet megteremteni paragrafusokkal és pontosan kiutaltványozott még oly nagy bérrel sem. Ezért a Gyermekvédelmi Szabályzat örömmel fogadja mindazok közreműködését, akik az elhagyott gyermek iránt részvétet és szeretetet éreznek.

Ezen a nyitott kapun be kell lépniök mindazoknak, akik megértjük, hogy mily óriási érdekek fűződnek az elhagyott gyermekek neveléséhez. A gyermekvédelemre fordított állami és társadalmi millió koronák nem fogják kamatjukat meghozni, ha a felkarolt gyermekeket nem nevelik pozitív vallásos alapon. A Szabályzat 38. §-a ugyan kimondja, hogy „a gyermekeket úgy kell nevelni, hogy azok hazafias, erkölcsös, vallásos és munkás polgáraivá váljanak a hazának”, de aztán egy szóval sem említi, hogy miként kell ezt a „vallásos” nevelést megvalósítani. Kik eszközlik a vallásos nevelést? A telepeken levő gyermekek tulajdonképeni főgondviselője — fájdalom — legtöbbször zsidó, vagy hitetlen orvos. Ki tanítja az állam gyermekét imádkozni, ki vési fogékony szívébe a jó Isten félelmét, a Szűz Anya szeretetét s az Örözügyal jelenlétének tudatát?

A Szabályzat gondoskodik arról, hogy a külső gondozásba adott kis gyermeknek legyen 6 inge, 3 kabátja, 12 pelenkája stb. és szigorúan ügyel, hogy a gyermeket a fertőző betegségtől megóvja, de, ha akarna se tudna arról gondoskodni, hogy megőriztessék a gyermek égi ártatlansága és letörressenek a rossz indulatok évek folytán egyre erősödő hajtásai.

Ezért a vallásos alapon álló nevelés hivreire vár a nagy feladat, hogy a szépen kidolgozott paragrafusok közé lelket vigyenek s amennyire lehetséges az állami gyermekek pozitív vallásos nevelését biztosítsák. Az állam azt mondja, hogy ő felekezeten, tehát az állami intézmények is azok. Igen, de mi, kik az államban többséget alkotunk s a kiknek adójából kerül a lelenc gyermekeknek meleg otthon, ingyen kenyér, orvos és minden szükséges dolog, mi nem vagyunk felekezetenek és arról is meg vagyunk győződve, hogy a „felekezeten nevelés” céltalan, a hazára káros, a halhatatlan lelkekre végzetes dolog.

A Szabályzat szerint a menhelyeken *menhelybizottság*, esetleg *menhelyegyesület*, a telepeken *telepbizottság*, esetleg *telepegyesület* alakítandó. A telepbizottság tagjainak egy része hivatalos egyénekből áll (polgármester, illetőleg főbíró, közgyám, rendőrkapitány, városi, illetőleg községi orvos), másik része a város illetőleg község képviselőtestülete által választott, legfeljebb 24 tagból, kiknek felerésze nő. *Ezen bizottság kezébe van letelve a telepen levő lelencgyermek gondviselésének joga és kötelessége.* Nevezetesen: „felügyel a nevelőszülőknél elhelyezett gyermekek gondozására; ellenőrzi ezeknek testi és szellemi fejlődését. A bizottság a felügyelet szempontjából a gyermekeket választott tagjai közt névszerint felosztja. A tagok az így gondjaira bízott gyermekeket időközönként a nevelőszülőknél meglátogatják, megfigyelik a gyermek iránt tanúsított bánásmódot, felügyelnek a gyermek élelmezésére, ruházatára, tisztaságára, a nevelőszülő *családi és erkölcsi viszonyaira.* Látogatásaikat a gyermektartási könyv „Jegyzet” lapjaira bejegyzik és tapasztalataikról a teleporvost, szükség esetén a *menhely igazgató-főorvosát* értesítik. *A bizottság tagjai ellenőrzik a teleporvos működését.* Mindez a Gyermekvédelmi Szabályzat 66. §-ában van megírva. Mily nagy tér nyílik itt az elhagyott gyermekben a kis Jézus testvérét látó s az egész gyermekvédelmet ilyen felvilágosult szemmel néző embertestvéreknek? A jó katolikus férfi és nő igyekszik a bizottságba bejutni és szeretetével, okos buzgalomával rajta lesz, hogy ne csak testi javát, hanem lelki előhaladását is ellenőrizze az édes apa vagy anya szeretetével gondozza a neki „kiosztott” gyermekben.

SÖVEGJÁRTÓ JÁNOS

VASZON, ASZTALNEMŰ ÉS ÁGYNEMŰEK ÁRUHÁZA, SZÉKESFEHÉRVAR,
— BARÁTOK ÉPÜLETE, AZELŐTT ÖZV. HANEL ANTALNÉ-FÉLE ÜZLETHELYISÉG. —

Mai lapunk 6 oldal.

0000057

A menhely városában menhely bizottságok alakítandók. (88. §). Ezen bizottságba a telep bizottságok is küldenek 2-2 tagot. Ugyanígy küldenek 2-2 tagot a menhely területén működő gyermekvédő egyesületek, továbbá azok a törvényhatóságok is, amelyeknek területére a menhely működési köre kiterjed.

Minden egyes menhelybizottság 4-4 tagot választ az „Országos gyermekvédő bizottság”-ba, amely bizottság egyik fontos feladata, hogy „véleményt mondjon gyermekvédelmi kérdésekben a belügyminiszter felhívására” (71. §). Ezeket a helyeket el kell foglalni a hitvallásos nevelés bajnokainak, különben nélkülünk végzik a máris óriási arányúvá nőtt gyermekvédelmet. Mi csak annyiban folyunk be a dologba, hogy lefizejtjük az országos betegápolási adót, az esetleg kivetett megyei adót és a gyermekvédelem intenzitása folytán egyre szaporodó községi pótagót, mert hiszen a 7-15 éves korban levő elhagyott gyermekek nevelési költségét a községeken vasalja be az állam.

A jelszó tehát ez: *Katholikusok, be az állami gyermekvédő bizottságokba!!*

Ne mondja senki, hogy perhorreszkálja az egész állami — felekezeten — gyermekvédelmet. A malom forog nélkülünk is; hát nem jobb, ha úgy forog, amint mi akarjuk, vagyis, ahogy Isten ügye, a lelkek érdeke és a hazra jóléte kívánja?

Csúcs István.

Evolúció és vallási eszme.

(Bő kivonat Vass József dr. művelti hitvédelmi előadásából.)

I.

Mióta sajtó van, azóta van általános érdeklődés is a kultur-eszmék iránt. Ezt a haladás

számájára írjuk. Mióta sajtó van, azóta divat-eszmék is vannak. Ez már nem feltétlen dicséretes körülmény, mert a divat-eszmékben sokszor nem több a logika és érték, mint a divatban. Az evolúciós világnézet iránt akkora az érdeklődés, hogy kicsap a tudományos értéklődés határaitól és — félek, — hogy abból, ami tudományként indult, divatot csinál. Próbáljuk meg értékelni az evolúciót, mint egy vajudó világnézetnek vezérgondolatát.

Kétféle evolúció van, ha öregben akarunk szétkülönböztetni: biológiai és történelmi, vagy kulturális. Mindkettő világos, mindkettőt értem. Az élet maga is fejlődésben nyilvánul meg előttem. Világos ez a biológikus evolúció, mert könnyen megtalálom hordozóját, alanyát, és az *inmanens* erőket növényben, állati és emberi organizmusban. Kultur-helyzetünk fejlődés érdemén. Hisz a kultúrának egyik lényeges része épen a *Kontinuitás*. Fejlődésének minden fázisát ismerem a történelemből annyira, amennyire történelmi szemhatárunk terjed. A két tényezőt ennél is megtalálom, a hordozót, az embert-családban, patriarkális, törzsi, nemzeti közösségben és a hajtó erőt, azt ésszt, a lelket, szóval a kultur-képességeket.

Bonyolódik a kérdés és homályossá válik, ha az evolúciót nem egy (fizikai vagy morális) egyeden vizsgálom, hanem áttérek pl. a fajokra és széles időhatárok között azt keresem, van-e át- és leszármazási viszony a megelőző és most élő állati organizmusok között. Nem találok meg egykönnyen a feltételezett evolúciónak sem hordozóját, sem az erőket, melyek az állati organizmust a leszármazás változatos skáláján végighajszolták: Miféle erők azok? Belső, mert klimatikus és egyéb befolyások nem tudtak volna ekkora eredményeket létrehozni. Faji ösztönök? Kiválasztás? A természet, — mondják mások, *der typische Drang*. Ezt nem értem. Kimerült már ez a tipikus formavágy? Vagy formaegyszerűsítésre törekedett? Sokan és elég alaposan állítják ugyanis, hogy faunánk s floránk szegényebb, mint a régműlt szirpompás, gazdag világa! Ha a biblia csakugyan ősmunda és az ősmundák a néplelek vetületei, miért nem találunk bennük egy kis állati evolúciót? Valószínűleg azért, mert ilyesmit az emberiség a Tigris és Eufrát folyam-

vidéki kultur-kezdetek idejében sem észlelt. Pedig az 7-8000 évvel ezelőt volt.

Azonban a — priori érvek és nem-értés nem jogosítanak meg senkit sem fel arra, hogy bizalmatlanul fogadják az evolúciót, ha az evolúciónak érvei vannak. Kérdés, vannak-e? Hæckel nem tud bizonyítani. Bár inkább dr. Brass ellen tudna védekezni; aki a tudatos hamisítás és fordítás vádjával tépázza a monista patriárka babárait. A természettudományi kongresszusok is lefujnak évről-évre egy-egy csalhatatlan bizonyítékot. A Variabilitás mellett az Art-konstanz törvényét is kényszerűnek hangsúlyozni. Wassmann, ha bizonyítékot kérnek tője, tagadólag felel az egész vonalon, különösen az ember testének leszármazására nézve. Hertling szerint a kifejlődésmélet *nem rendszér, nem is tudományosan jogosult elmélet, hanem egy nagyon elterjedt hangulat csapadéka*. A hangulat igen közeli áll a divathoz! Brunetiére pedig nem is kritizálja; hanem lenyakkazza az evolúciót, mikor azt mondja, hogy *a következésként kiépített evolúciós világnézet elkerülhetetlenül a tudományok csodájába vezet*.

Nem vizsgálhatjuk végig az összes tudományok területére szempontjából. Sőt a cimben említett vallási eszme „evolúcióját” sem tárgyalhatjuk egész szélességében. Mai kérdésünk: *mié lesz Krisztus alakja és tanítása az evolúciós teológusok kezében, akár protestánsok, akár katolikusok?*

II.

Az összes protestáns hittudósok között leg-katholikusabb — Luther Márton. Ezen a kétségkivül nagy-kaliberű egyéniségnek sok forradalmi vonást találunk, de minden kíméletlenségé mellett is görcsösen ragaszkodott Krisztusnak, az Istenembernek alakjához, tanításához. A reform-mozgalom nyomán keletkezett zűrzavarban még soká lehetett hallani harsány szavát: *vissza Krisztushoz, az Istenhez, a tiszta lelki élethez, az evangéliumhoz*.

Mikor a társadalmi, politikai, gazdasági viszonyai nagynehezen rendeződtek, a protestáns teológia is kezdte kiküzdni magát százados merevségéből — s vele az orthodoxiából. A filozófiai eszme német, tehát specificusan protestáns földön kezdett virágozni. A rendszerek és eszmék torzalkodásában a prot. teológia hamar rábredt

A libavirág.

— A „Fejérmegyei Napló” tárcája. —

Tavaszi közepén két napig Sukorón voltam, a velencei tó mellett. A korcsmáros, akinél szállást vettem, rábeszélte, hogy nézzek át Nadapra; oda-vissza két óra s ebédre vissza is jöhettek. Jó tyukhus-levesre fog várni. Sétára kínálkozó kellemes délelőt volt, hát nem igen kellett sok biztatás. Botot kértem s utnak indultam. A botra ugyan nem volt szükségem, mert mindössze is csak egy kutyát láttam az egész uton s az sem volt nagyobb az öklömmél. Félenken, behuzott farkkal hunnyáskodott oldalra. Nem igen tudott róla; hogy jóraváló kutyának az a hivatala, hogy ugasson. De azért a bot kutya híján is csak bot. Utasemberhez csak úgy hozzátartozik, akár a kalap.

Sukoró is, Nadap is egy azon dombhátság guggolnak. Csak hogy míg Sukoró a velencei tóra bámul, Nadap egy lapos mélyedésben búvik meg. Mikor kiértem Sukoróról, előbb kopár legelőn vitt az útam, majd egy forduló után, ahol hirtelen, mintha csak elbén szaladt volna, felbukkant Nadap szeretettel gondozott kis táblakertek és szőlők között.

A falu szélén, az útmenti gyepen gyerekek játszottak. Fiúk, lányok vegyest. Lehettek vagy tizenötén. Köszönés után beszélgetni kezdtem velük. Az egyik kislány bujasárga virággal koszorúzta a haját. Olyan volt, mint egy kis, glóriás angyal.

— Hogy hinak? — kérdeztem tőle.
— Mariskának.
— Hát téged? — fordultam egy kislányhoz.
— Pistának.
— S nincs most iskola, hogy ráérték jászani?

— Ilyenkor már nincs, csak télen van.
— Szeretitek a tanítókat?

— Szeretjük, — mondta egyszerre több is.
— Tőle tanultatok meg magyarul?
— Tőle.
— Hát az apád tud-e magyarul? kérdeztem egy kis szósi fiútól.

— Nem tud. Az anyám se tud. Ők nem jártak iskolába.

— Némétül beszélsz velünk?
— Némétül. De mikor játszunk, mindig magyarul beszélünk. Mert a tanító bácsi haragszik, ha egymás közt némétül beszélünk.

— Hát aztán tudod-e, mi a neve ennek a virágnak? — kérdeztem a koszorus kislánytól, virágjára mutatva.

— Gänseblümchen, — felelte a ránnevezett csillogó, kék szemével.

— Gänseblümchen a német neve — mondtam — de magyarul mondj meg.

A kislány gondolkozott darab ideig, azután egyszerűen felelt:

— Nem tudom, a tanító ur soh'se mondta.

— Magyarul is az a neve, ami némétül, — magyaráztam — libavirág. Hát a tanító bácsi merre lakik?

— A tulsó szélen. Csak tessék menni egyenest, ott mindenki megmondja.

Jóformán egyetlen, rövid utca egész Nadap. Mikor a vége felé jártam, beszéltem egyik szérus udvarra egy szerszámot takoló öreges parasztagzádához.

— Hol lakik a tanító ur, bátyám?

Csak bámult rám. Nem értette. Mikor némétül kérdeztem, szívesen megmagyarázta.

Pár perccel később már a tanítóval beszélgettem.

— Mióta van már itt tanító ur?

— Most ősszel lesz ötödik esztendeje. Azelőtt Karassó-Szőrényben voltam. A feleségem is odavolt.

— Magyar lány?

— Oláh. De jó magyar asszony lett belőle.

— Tanító ur is krassószőrénymegyei?
— Szabadszállási születésű vagyok.
— S szeret itt lakni?
— Megszoktam; már nem is igen kívánokozni másfelé.

Egy gyönyörű kékszemű, gesztenyeszín haju kislány nyitott be. Puha kenyeret s bort hozott. Előbék tette s pirulva akart kiszaladni.

— Hát köszönni hogy szoktak? — dorgálta a tanító.

— Jó napot kívánok — szégyenkezett a kislány húzódozva.

Kezet fogtam vele s megkérdeztem:
— Maga a tanító bácsi kislánya?

A tanító felelt helyette:

— Dehogy. Nekem nincs gyermekem. A feleségem huga. Én csak nevelém. Legalább magyar lány lesz belőle.

— Érdekes, — mondtam beszélgetés közben — hogy itt a szomszédos községek, Velence, Sukoró, Lovasberény, Pákozid mind jó magyar helyek s ez a kis darab föld német maradt.

— Igaz, de nem soká lesz az, csak addig, amíg a mostani gyermekek föl nem nőnek. Mert ez már mind magyarul fog beszélni. Csak a felnőt embert nem lehet elmagyarosítani. Csudálatos szívóssággal ragaszkodnak a nyelvükhöz.

— Hát akkor tanító urnak az a véleménye, hogy a nemzetiségi kérdést a népiszkolák fogják megoldani?

— Meggyőződése. Gyermekkorában dől el mindenkire nézve, hogy milyen ember lesz belőle. A gyerek megtanul érezni, gondolkodni s felnőt korában aszerint tesz. Ha minden nemzetiségi helyre egy-egy jó magyar tanító kerül, esküt teszek rá, hogy tizenöt esztendő múlva nem tíz, hanem husz millió magyar fogja magát magyar anyanyelvűnek vallani.

— S jó fizetése van tanító urnak?
— Hát bizony rámférne több is. De azért

arra a tudatra, hogy korlátozója nincs: ajtót, kaput nyitott tehát a legkiforratlanabb bölcséleti eszméknek. Kant filozófiája subjektíválta a protestáns teológiát, minden pozitívumot kivont belőle, kettőt kivéve: a Szentírást és Krisztust.

Az evolúciós biblia-kritika egy-kettőre szét szedte a Szentírást; Wellhausen rendszere az ószövetséget, a racionalisztikus iskola kritikái az újat. Strauss a mondakörökbe utalja az írást; a János-evangeliumot elszigetelték a többitől; szent Pál teológiájáról úgy találták, hogy az reakciós fejlődés Péter együgyű Krisztushite ellen. Szóval az *evolúció gondolata kivette a protestáns testvéreink kezéből a Szentírást.*

A Krisztus-utáni első öt század vallástörténelmi szempontból igen érdekes. A halálra is elégánsan készülő római birodalom roppant nagy testében a vallási eszméknek olyan csatározásait látjuk, amelyek, ha ötszáz évvel előbb kezdődnek volna, talán megmentették volna a birodalmat a cézárook korabeli erkölcs bukásától. A zsidó monotheismus átveri magát a politheista államvallás kérgén, harcba keveredik a názárethi Mester tanúival, ezekhez társulnak a pogány kultur-szellem utolsó nagy bölcséleti erőlködései. Ezen irányok küzdelme tölti ki az első századok szellemi történetét. Kétségtelen, hogy a krisztusi szellem egy új evolúció kezdete volt az első században. Ebben egyetlenként a protestáns testvéreinkkel. Az ő végzetes hibájuk ott kezdődik, ahol magától a kinyilatkoztatást, a krisztusi tant is *evolúció eredményének állítják.* Hiába hívatkozunk a jeruzsálemi első zsinatra, mint a vallási önállóság bizonyítékára, alig másfél évtizeddel Krisztus mennybenemetele után. Hiába tanuszkodik a fehérlelkű János evangalista, hiába Polycarpus, Clemens Romanus, Ignatius, Hippolytus, Pantianus Origenes, akik mind nem evolúcióról beszélnek, hanem arról az egyéni, tehát teljesen kialakult rendszeréről, „*quae Christus egit et docuit,*” hiába mondom, a protestáns teológia fennen hirdeti, hogy a kereszténység tanítása ép olyan fejlődésé, amely az emberi gondolkodásnak és invenciónak, mint pl. a Marx-féle szociáldemokrata elmélet. Szóval a *következésképpen alkalmazott evolúció-elmélet megfosztotta a protestáns testvéreinket az Isten szavadhoz kötődő keresztény világnézettől.*

Ekkora haladás után Krisztus alakja sem maradhatott érintetlen. Ő is belekerült az evolúció megvagyok. Van egy kis kertem is, meg vagy nyolc kas méhem, hát csak kerül onnan is.

— S a község lakossága szegény, vagy gazdag?
— Hát azt nem modhatnám, hogy valami nagyobb gazda akadna köztük, de koldus sincs. Elél mind. Mert ha kicsi is a határ, bérelnek a szomszéd községekől.

— S hány ember lakhatik itt?
— Ugy nyolcszáz körül. Nem is tudna a község eltartani. Ennyi él, de több már szükülködnek. Így akinek nem jut, elvándorol más községekbe, ott telelepszik, elmagyarosodik s ott is hal meg.

— Azért Nadap csak német maradna, ha nem volna iskolája — jegyeztem meg.
— Hát bizony alighanem — felelt a tanító — Legalább is még jó sok ideig. Mert ahogy több mint száz esztendőn keresztül csökönyösen németek maradtak, azok maradnának ezután is.

Közben bejött a felesége is és utig kínál, hogy igyam még egy kis bort. Marasztott ebédre is. De én arra gondoltam, hogy Sukorón megharagudnának, ha cserbehagynám a tyukhuslevest. Kösöntem s utnak indultam.

A gyermekek még mindig ott játszottak a falu végén. Az egyik kisfiut megszólítottam:
— Na tudod-e már, hogy hívják ezt a virágot?

Nem felelt. Lehet azért, mert szegénylős volt. A kis kékszemű lány, akinek még mindig virágkoszorú volt a haja, bátorítva noszogatta:

— Na, mit félsz? Miért nem mondosd, hogy libavirág.
—

Es én arra gondoltam, hogyha tizenöt év múlva valami sorban megint idevetődnek s megkérdezném, hogy hívják németül a libavirágot, talán egyik nadapi gyerek sem tudná megmondani.

P. Abrahám Ernő.

kohójába. A természetfölötti vonásokat leégették róla és alkottak belőle egy ismeretlen típust, az *Übermenschet.* Az *Übermenschéből* pedig csináltak egész közönséges — embert.

Német földön tucatcszámra keletkeznek a krisztus-regények. Nem is laikus emberek írják. hanem prof. lelkészek, bibliakritikusok is. Pld. Rossegger I. N. R. I. vagy Frenssen *Hilgenlei* című regénye. Ez utóbbinak példányszáma közel jár a másfélszázézerhez. E regények már népszerűsíteni akarják az evolúciós krisztus-teológia eredményeit. Ezekben a názárethi Mester egyszerű ember, babonás és tudatlan, mint kortársai. De vannak szép észbeli képességei, különösen pedig van erős szíve. Ez a szomorú szív látítja meg vele az emberek nyomorúságát, ez fejleszt benne vágyat a mindent átfogó szeretet után, ez teszi őt vándorapostollá, költővé s az viszi a bitófára, ahol végső elkérésében hal meg, mert csalódott az emberekben. E nagyszívű, szomorú embernek életében csak egy dertis jelenség van, szerelme Mária Magdolnához, akit a posványból vont magához szuggesztív egyéniségével. Niebergall dr. protestáns teológus külön munkában veszi kritizálni Frenssen regényét és — meg van vele elégedve, mert a legújabb német kutatásokat a szerző értékesítette és mert eléggé szubjektíve rajzolta meg a regény főhősének, Kai Jansnának jellemét vonatkozással a prototypusra, Krisztusra. Hisz Krisztus ugy sem egyéb, mint a vágódó lelkek ideálja. Ideált pedig kiké maga terem magának.

Megjegyezzük még, hogy ez az evolúciós Krisztus annyira kielégíti a modern protestantizmust, hogy most már még a diágyereknek lelki világába is ezt akarják beállítani, amint megtette Prof. Schönfeld a strelhlini gimnázium értesítőjében *Moderne Christus-dichtung* címmel.

Nietzsche talán tíz éve azt mondta, hogy *a legnagyobb újság az, hogy a keresztények Isten meghalt!* Paulsen, ez a gondolkodó fő, azt írja, hogy temérdek munka és tudás után *súlyos teher neké egy árnyék, a bizonytalanságnak és a lelki ürességnek árnyéka!* Nietzsche, Paulsen, Niebergall, Frenssen — mindegyik a maga módja szerint — azt mondják tehát, hogy az evolúció *megvobalja a protestáns testvéreinket nemcsak a szentírásból és az erős keresztény világnézettől, hanem a vágódó, tűnődő, kínzódo lelkek nagy világértékétől, Krisztusától is.* Es így beigazoldódik az adott esetben Brunetiére jóslata a — csödről.

III.

Egészen hasonló gondoloménetet lehet kipépíteni a katolikus vallási eszme terén azzal a különbséggel, hogy ami a protestáns teológiában többé-kevésbé általános jelenség, vagy legalább is irány, az nálunk egy tudományok egyéniséghez, Loisy nevéhez fűződik. Csak jellem röviden gondoloménetet. A vallási öntudat evolúciója a kinyilatkoztatás. Krisztus kettő van, a történelmi, tényleges alak és ez nem volt Isten, hanem egyszerű ember és az Istenember, aki egészen kötött alak, a vallási eszme speciális fejlődésé. Igazság is kettő van, abszolút, az Istenben, és relativ, az ember lelkében. Ez utóbbi változik a világnézet változásával. Dogmák, dekrétumok, zsinati határozatok relativ értékűek s *akkor* igazak voltak, *most* más a nézetünk, új formákat keres kutató értelmünk. Az Egyház szervezete, ideológiája, a szentségek stb. mind mind relativ értékű fejlődésények.

Az evolúció Loisyt az indexre vitte, minket pedig a kétségbeesésbe kergette, ha nem állna mögöttünk az Egyház sziklájá, melynek nekitámaszkodhatunk.

Ne gondolja senki, hogy lebecsüljük a komoly tudomány munkáját, eredményeit. Sőt ne tegyen különbséget senki *közöttünk és a modern tudományok között.* Az a tudomány a modern világ kultur-kincse. Mi is kultur-emberek vagyunk, nem beszégettünk agyveleji fanatikusok. Az amerikai kormány adja nem veszi meg a Wright testvérek repülőgéppét, míg használhatóságáról még nem bizonyosodik. Ennyi jogot mi is követelünk magunknak, nem mint *katolikusok,* hanem mint kultur-emberek. És ha katolikus szempontból beszélve bíráljuk a modern tudományt és átvesszük belőle azt, ami komoly eredmény, kritikai jogunkkal élünk és nem egy levitelt világnézet csödtömeggondokai vagyunk, akiknek

bukott felük érdekében lehetőleg kedvező percenttel ki kell egyezniök. A katolikus Egyház várhat. Karbatett kezekkel nyugodtan nézi már 2000 év óta a támadókat. Nietsche meghalt, sőt muzeumát is elfeledik már, a keresztények Istené azonban még él.

Közgyűlés a városnál.

A közgyűlésnek új képe lett. Új városatyák, új virilisták és választottak vonultak a tanácskozási terembe. Széchenyi Viktor gróf főispán szives hangon tudósít az új tagokat abban a reményben, hogy legszentebb kötelességüknek a város érdekeinek istápolását fogják tartani. Meleg éljenzés hangzik rá válaszul s az új bizottsági tagok boldogan könyvelik el a „tartozók” a rovába.

A jövő rendes közgyűlés febr. 25-én lesz. Addig azonban rendkívüli közgyűlésre is lesz szükség, a mennyiben a vízvezeték, valamint a Deák ferenc-utcai iskola ügye szükségessé teszi, hogy a bizottság rendkívüli közgyűlésben foglalkozik ennek a két fontos ügynek előbbrevitelével.

A közgyűlés jegyzőkönyveinek hitelesítésére a főispán Tóth Artur és Pálffy Károly biz. tagoktól kérte fel.

A főjegyző bejelent, hogy Mohay Lajos pénzügyi tanácsos ez évben tölti be a városnál eltöltött szolgálatának 25-dik évét. A közgyűlés jegyzőkönyvébe iktatja ezen eseményt, Mohay pedig a tőle szoltott kékeszólással mond köszönetet a közgyűlés szives jóindulatáért.

Tőke András az utak fedanyagát teregető napszamosok ügyében interpellál, a mire a főmérnök megnyugtató választ ad.

A különböző megüresedett biz. tagságokat a következők töltötték be: A központi választmányba névszerűen szavazással 74 szavazatból 61 szóval Erdőssy Bódog, a borellenőröz bizottságba Knittelhoffer János a jogügyi szakosztályba dr. Kerekes Lajos és dr. Holly Géza, a gazdasági szakosztályba dr. Csőpöntzky Mihály és dr. Holly Géza, a pénzügyi szakosztályba Pető Miksa, az építészeti szakosztályba Stéger Péter és Csik István, a javadalmi bizottságba Pető Miksa, a kertészeti szakosztályba Flaskár József, Knittelhoffer Károly és Szalay Miklós, az agyszegénnyintézet bizottságba dr. Czapary László, a számfelülvizsgáló-bizottságba Langráf Lajos, a temetőrendezési bizottságba dr. Mészöly József és Richter József, a katonautgyi bizottságba ifj. Csapó István, Imrich Viktor és Trummer Sándor, a vészbizottságba dr. Keczán Livius, az árvaházi igazgatótanácsba Miklós Géza, a nyugdíj-felügyelő bizottságba dr. Vermes Mihály és árvaszéki pótelnökké Polczér Péter és dr. Csőpöntzky Mihály.

Az olaszországi és ajkai szerencsésentell jártak javára a közgyűlés 500 koronát szavazott meg olyképen, hogy abból az olaszokat 25, az ajkaiakat 75 % illeti.

Az ipariskola építésének ügye a megoldás előtt áll. A tervek részletes kidolgozására, az építés műszaki vezetésére a mérnöki hivatal havi 500 kt kér, ebből alkalmazni fognak egy szakértő mérnököt, a ki az ipariskola és a Deák Ferenc-utcai iskola jelzett munkálatait végezni fogja. (Volna is már rá ember.) Ez a költség 6800 koronát tenni ki. Say Ferenc építész ezzel szemben ajánlatot adott be, hogy ő mindezeket a munkálatakat hajlandó 3500 koronáért elvégezni. Fröschi Ferenc okl. építész-mérnök viszont a közgyűlés napján beadott ajánlata szerint minderre 2500 koronáért is kész vállalkozni. Kuthy József dr. Say Ferenc ajánlatát támogatja, a ki kipróbált és hasznos munkása városnak s szem előtt kell tartani azt az elvet, hogy az ilyen takarékoskó nem mindig hajt hasznát. Holly Géza dr. éles hangon kel Fröschi Ferenc védelmére, azt nagyobb képzettségűnek tartja s a kisebb költség szempontjából kéri Fröschi ajánlatának elfogadását. Erre felállott Winkler Vilmos főmérnök s nagy meglepetésre kijelentette, hogy a mérnöki hivatal a jelzett munkálatakat még Fröschi ajánlatánál is olcsóbban hajlandó elvégezni, ha megfelelő szakértő bocsátának rendelkezésére. Egye.

bekben pedig a hivatal arcülcspásának nevezi ha a náluk kisebb képzettségű Fröschl rendeli ellenőr. (Furcsa!) (Megjegyzések: Majd görbe lesz az új ipariskola is mint a Kossuth-utca!)
Szára Gyula dr. polgármester hivatozik arra, hogy mint biz. tag mindig sürgette azt, hogy az ilyen munkálatokra bályázatot hirdessenek. Az elve most is ez. Hogy mégse lehetett ezt keresztülvinni, ennek az az oka, hogy az iratok csak dec. végén érkeztek le s így kikoptak az időből, ő neki az a háttérzótan kifejezett óhaja, hogy az új ipariskolának szeptember 1-re el kell készülnie, hogy aztán ott helyet kapjon a belvárosi fiúiskola is, amelynek növendékei délelőtt, az iparostanoncok pedig d. u. használnának 4 osztályt. Ha a főmérnök garanciát vállal arra, hogy a jelzett munkálatok április 1-ig elkészülnek, úgy ő is beleegyezik a főmérnök ajánlatába.
Szentein János: aki szintén sürgette a vállalatba adást, megnyugodott a polgármester válaszába. A közgyűlés egyhangulag elfogadta a főmérnök ajánlatát.

Bössányi Jenő a Felsővárosban felállítandó 7-dik gyógyszerértért folytatódott. A közgyűlés a kérelmet elutasította, amennyiben egy éve nem múlt el még annak, hogy egy hasonló irányu kérvényt a közgyűlés indokolatlanul talál.

Grünfeld Pál Rákóczi-utcai lakos azt kérte a tanácsól, hogy a háza előtt levő bérkocsi állomást helyezze át az utca másik oldalára. A szükséges költségekre 200 koronát ajánlott fel. A közgyűlés hosszas vita után nagy többséggel elutasította Grünfeld kérelmét, amelyben a tanács háttérzótát a közgyűléshez meglehetősen.

A gazdasági ismétől iskola részére a külső gazdasági telepek szánt 18 hold területet a közgyűlés 1 évre újra bére adja.

Jámor István a Vásár-téren több kisebb házat kíván építeni hivatalnokok részére. A közgyűlés a szabálytalan telekdarabolásra engedélyt adott. Szintig kedvezően intézte el Gáncs Pál hasonló természetű kérését, azzal a megjegyzéssel azonban, hogy ezt csak kivételesen teszi.

A honvédségi épületeket a város nem adhatta 25 évre bére. A közgyűlés megbizta a hatóságot a további tárgyalás folytatására.

A Lépész-utca helyreállítására a közgyűlés 171 koronát szavazott meg.

A javadalmi személynéket 15 % drágasági pótlékot folytatlagosan megszavazott a közgyűlés.

Több feliratot tudomásul vett a közgyűlés, valamint több törvénycikkek és a mult esztenől több jegyzőkönyvének beterjesztését.

A közgyűlés 6 órákor ért véget.

UJDONSÁGOK.

Farsangi programm:

Jan. 30-án a Fejérmegyei Széchenyi Szövetség programmos táncal egybeköltött Széchenyi-estélye a Szent István tereben.

Febr. 1-én a Polgári Dalkör hangversenyes táncmulatsága a Szent István tereben.

Febr. 14-én a Kereskedelmi Kereskedelmi alkalmazottak tánc-estélye a Szent István tereben.

Febr. 20-án a Széchenyi Szövetség móri programmos Széchenyi-estélye táncal egybeköltve.

Kitüntetés. Ő Felsege a király Mayerhoffér Ferenc helybeli kir. törvényszéki bírót királyi táblai bírói címmel és jelleggel tüntette ki. A kitüntetés városzerte élén örömet keltett, mert Mayerhoffér Ferencben a bírói karnak egyik legtiszteltetremelőbb és légnépszerűbb tagját érte a király kegye.

Ezüstmenyegző. Szük családi körben, csak a legközelebbi rokonnak és ismerősök körében ünnepelte házasságának huszonöt éves évfordulóját e hó 26-án **Léhoczky Imre** nagylángi körorvos nevével. Lehoczky Imrét, mint kiváló és lelkiismeretes orvost őszintén tiszteli minden ismerője. Jószágos néje, valamint két szép leányuk: Mariska és Viktúria, a kik mint zongoraművésznők ismeretes városunkban is nagy tiszteletnek örvendenek. A boldog családot mindenlinnen me-

legen üdvözölték s különösen a Zichy grófi család elhalmozta őket a leggyengédebb figyelmével. A jötkívánók sorához mi is szívesen csatlakozunk.

Népszövetség Nagyhatoson. A következő sorokat vittük: Nagyhatoson Kostyelik Ferenc plebános és Herder István főtanító buzgó és ismertető szavai után folyó hó 24-én a Népszövetség 33 taggal megalakult, ami a csekély lakossághoz mérten a legszebb eredménynek mondható.

Előadások. A Népakadémia vasárnapi előadására újból felhívjuk a közönség figyelmét. Előadó **Vass József** dr., aki a pornográfáról fog beszélni. Az előadást a „Kapuzárás előtt” c. 3 felvonásos kitűnő színjáték fogja követni a következő szereposztással: Nagy János — Hirtling Béla, Amália felesége — Ványi Mariska k. a., Juliska leánya — Hurbán Nelli k. a., Kovács sógora — Károlyi Péter, Péteri Károly — Hirtling Ferenc, Halászról — Kovács Mariska k. a. — Az előadás kezdete kivételesen fél 6 órákor.

A **Szabad Licenban Borján** Ferenc a Széchenyi Szövetség titkára fog előadást tartani. — Az előadásokat mindkét helyütt változatos és sokatígő program keretezi.

Kinevezés. Takács Béla helybeli lakos az állami munkásbiztosítói hivatalhoz számtisztító neveztette ki a kereskedelmi miniszter.

Hangverseny és táncmulatság. Székesfehérvári Polgári Dalkör február hó 1-én este 8 órákor a Szent István Tereben Félix Imréné, Kormos lonka és Kodas Mariska, Németh Tivadar és Pusztai Sándor közreműködésével Hangversennyel egybekötött táncmulatságot rendez a következő műsorral:

1. **Huber K. Nemzeti zászól.** Előadja a Dalkör.

2. **Alard. Fauszt ábránd.** Előadja hegedűn: Németh Tivadar, zongorán kiséri Kodas Mariska.

3. **Porcsolt K. „Irodában“** (magán jelenet). Előadja: Felix Imréné.

4. **Fortinier E. „Mi volt nekem a szerelem.“** Előadja a Dalkör.

5. a) Rákóczi-nta. (Tárogatózenekar kísérettel.)

b) Cinka Panna keserve. (kar kísérettel.)

Előadja: Pusztai Sándor.

6. a) **Aradi. Csók keringő.**

b) **Szirmai. Mí kell a férfiaknak?**

Énekli: Kormos lonka.

7. **Aggházy K. „Igyunk“** (bórdal). Előadja a Dalkör.

A mentők napja. A székesfehérvári önk. mentő csapat tagjai Szilveszter napján és éjjelén anvaszereiknek beszerzésére a város területén gyűjtést indított. A mentő csapat a gyűjtést kávéházakban, vendéglőben és üzletekben elhelyezett 61 drb. perselyével és a szétküldött gyűjtőívvel eszközölte. A perselyek felbontása s a lezámolás Reó István főkapitány jelenlétében történt meg. A gyűjtő perselyekben volt 326 kor. 68 fillér, a gyűjtőíveken 547 kor. 22 fill. Összesen 873 kor. 90 fill.

Népszövetségi jogvédő iroda. A Katholikus Népszövetség Központi vezetősége a Székesfehérvár és környékén lakó tagjai részére **Dr. Kneifel Ferenc székesfehérvári ügyvédet** (lak. Szent István-utca 6 sz. a.) kérte fel helybeli megbízottjának. Értesítjük ennek folytán a Kath. Népszövetség tagjait, hogy dr. Kneifel Ferenc ügyvédől ügyes-bajos dolgaikban ingyenes jogi tanácsot nyerhetnek, az érdelemes munkálatok és eljárások díja pedig a Népszövetség kormányzó tanácsa által megállapított leszállított tarifa szerint számíthatik.

Közönetnyilvánítás. Azon általános részvét, mely felejthetetlen jó férjem elhunytá alkalmából nyilvánult s pótolhatatlan vesztéseim fölötti mély fájdalommat enyhítette őszinte halálra kötelez. Mégörveme nem vagyok képes egyenként köszönetemet kifejezni mindazoknak, kik hön szertett férjem ravatalára kosztrút helyezni s fogataikat a temetés tartamára rendelkezésemre bocsájtani szívesek voltak, fogadják mindnyájan

soha meg nem szülő köszönetemet. Székesfehérvár, 1909. jan. 29. *özv. Endress Jánosné.*

Tiltakozó nagygyűlés Székesfehérvárott. Az adóreform javaslatok sérelmes rendelkezései ellen az O. M. K. E. székesfehérvári kerülete, a székesfehérvári és fejérmegyei kiskereskedők egyesületével és a székesfehérvári Ipartestülettel egyetemben folyó évi január 31-én azaz vasárnap délelőtt 11 órákor a Kereskedelmi Csarnok helyiségeiben tiltakozó gyűlést rendez. Ez alkalommal a kereskedelmi és ipari érdekeltesség tiltakozó szavát akarja felemelni az adóreform azon intézkedései ellen, melyek különösen a kereseti és jövedelmi adórendszer módosítása, továbbá az adókievés és behajtás körül újítások szempontjából a kereskedőkre és iparosokra sérelmesek. Kívánatos tehát, hogy a kereskedelmi és ipari érdekeltesség kellő nyomtatékkal és sulyal lépjen ezen sérelmes intézkedések, a kereskedelmi és ipari fejlődést bérítő rendelkezések ellen sorompóba és most, a mig nem késő, rázza fel az országháznak tagjait a kereskedőkkel szembeni közönyéből. Szükséges, hogy a kereskedők és iparosok minél gyorsabb számban jelenjenek meg ezen a nagygyűlésen, hol az előadói tisztét az O. M. K. E. főtitkára fogja betölteni és ahol világos és értelmes, sőt élvezetes előadásban lesz az egész adókérdés megvilágítva.

Orvadások. Borsalmas gonosztelt történt tegnap este Nagylángon, Zichy János gróf birtokán. Rott Ignác főördész este a lakasához közel levő fácskóban lövészeket hallott. Csakhamar tisztában volt a dologgal, hogy vadorzók járnak a közelben. Többekkel elfogásukra indultak. A hold halvány fényénél észre is vették a gonosztevőt, midőn az észrevevén, hogy veszedelemben van, a hozzája közelítő Rott Ignácra lött. A löveg a főördézt oldalalt balszemén találta, a minek következtében szeme azonnal kifolyt. A sérét a szerencsétlen ember orrcsontjában akadt meg. A gaz merénylő futásnak eredt. A kik Rott Ignáchoz közel voltak utána löttek de nem találtak, mire a merénylő eltűnt a sűrűségben. Lehoczky Imre körorvos csakhamar segélyre sietett a szerencsétlenül járt főördésznek s kivette a löveget. Rott Ignác vejével Wolff Károly intezővel az első reggeli vonaton Budapestre indult Réczei tanár klinikájára. A merénylő kézrekerítésére a csendőrség széleskörű nyomozást indított.

Egy epizód. A Kereskedelmi Csarnokban szárnnyra kelt affér hullámai még mindig izgatók a kedélyeket. A Schlesinger Sándor és Krausz Zsigmond dr. közt fölmerült affér fölött már napirendre tértek, de nem tértek napirendre a Steiner Jákó által megindított személyi támadás felett. Nem tekintve azt, hogy Krausz Zsigmond az ügyvédi kamaránál, valamint a bíróságnál is elégetélt követel az okozott sérelemért, általánosságban mindenki, keresztyének zsidók egyaránt helytelenül Steiner Jákó dr. eljárását. Az ilyesmi mindig fölkaivarja a békés hangulatot. Erre pedig egyáltalán nincs szükség, ha bárkiről van is szó. Fehérvárott foglalkozhatunk okosabb dologgal is s kár volt megindított egy olyan mozgalom, a mely társadalmi tekintetben főképen mégis Steiner Jákó drnak fog kellemetlenséget okozni.

Mindennél azonban derűsebb volt az az epizód, a mely két hét előtt az afférek megkézdődése előtt történt. Tudvalevő, hogy Schlesinger Sándor városunkban egyiké a legszelelmesebb embereknek, a kinek különösen sikertűt rögönzései közbeszéd tárgyat képezik. A nevezett banketten Schlesinger Sándor annyira nekibuzdult, hogy kijelentette miszerint 100 üveg pezsgő erejéig állja a nagy napot. A jelenlévők tagjain edes zsbongás futott keresztül, nagyokat és hírtelen nyeltek, mert hát 100 üveg pezsgő mégis csak valami a kutyafáját. A társaságnak volt azonban egy tagja, a kit minden közügy iránt való élénk és hasznos érdeklődés jelleméz. Fölállott és szólott eképen:

„Uram! Ez az ötlet mindannyiunkat

meghat. Mi vigadunk és örvendünk, másutt azonban sokan vesztett reményeik felett zokognak. Messinában, Kalabriában százezrek lettek földönfutók, miközben mi a fehér asztal mellett vigadunk. Tézsek egy indítványt: gyakoroljuk a nem-es lemondást s ajánljunk fel a 100 üveg pezsgóból 30-at a szicíliai károsultaknak.

A zsviaj elült, egyenkettlen éljenezni próbáltak, a többiek azonban, miként a száraz ágon hallgató ajakkal ülő csüggéd madarak, elfeledték hirtelen a dalt, a melyet az első indítvány fákasztott.

Erre felállott az érdekelt Schlésinger Sándor és szözlött szöröl-szóra, eképen:

— Tisztelt uraim! Az öreg zsidó haldoklott. Maga köré gyűjtötte nem kevés fiait és miközben rezgett ősz szakálla, elmondotta végső akaratát.

— Drága jermekeim! rendelkezni akarok — s halálom után a következők óhajomat hajtsátok végre: Az izraelita kirajcár-egyletnek hagyok százezer koronát. A jótékony növényeknek százezer koronát, az agintézetnek százezer koronát és az árvaháznak hasonlóan százezer koronát...

— De Tételében! — fortyan a szavába az egyik fia — mire föl?! mit akarsz te? Te itt osztogatod a sok pénzt és te nem gondolsz először arra, hogy mi marad nekünk, sőt te arra se nem gondolsz, hogy teneked nemcsak négy-százezer koronád, de százezer koronád se nincsen.

— Nál ná! — mondja az öreg zsidó — miért ne tehetném én meg ezet? Hagyjátok engem békével. Miért ne tudja meg a világ, hogy milyen jó szívem volt nekem.

A tósz eddig tartott és nem tovább.

— **Tüz a főispánnál.** Könnyen végzetessé válható veszedelemben forgott a hét szerdáján Széchenyi Viktor gróf főispán lakosztálya s vele együtt a megyeháza is. A főispán — mint tudvalevő — a héten diszebédeket ad a város notabilitásainak s a megyei és városi tisztikar tiszteletére. A vendégek nagy része 10 óra tájban eloszlott, a főispán pedig néhány vendégével darokkozott s csak azután szándékozott hazamenni a szomszédos sárpentele birtokára. Hosszabb idő óta kellemetlen szag szüremkedett át a szivarfüstön, amit lassankint mindegyikük észrevelt. Sokáig azt hitték, hogy a kályhából kipattant szikra valami papirdarabot gyújtott meg, de mivel a szag mindig erősebb és áthatóbb lett, a főispán huszárja végre ki akarván kutatni a különös szag fészket, addig kutatózott, míg ráakadt — a fali szekrényben. Amikor az ajtó kinyitotta, egyszerre egész lángkéve csapott az arcába. Nem vesztette el lélekjelenlétét, hanem kikapta a nagy aktacomót a szekrényből és a földre dobta. A jelenlevők odasiettek, eltaposták, leöntötték s elöltötték a falban levő szekrény égő farészeit is. Akkor tűnt ki a baj forrása. A fali szekrény régóta készen lehetett már, mikor a szomszéd helyiségben a tűzhelyt készítették. Az okos építőmester nem kutatta, hogy a szomszéd fal tulajdonképpen nincs, mert a fali szekrény foglal helyet benne. Bölcseknéki építette a tűzhely sütőjét, a melynek most, a nagy tüzelés következtében tetszett kigyuladni. A szerencsétlenségben természetesen nagy szerencse, hogy a tüzet még a főispán otléte alkalmával észrevették és nem az éjjel csendjében tört ki, a mikor a szobákban egy lélek sincs. A puszító elem akkor szabadon s minden akadályoztatás nélkül végezhetné volna szörnyű munkáját s a főispán lakosztályát aligha lehetett volna megmenteni a véso puszítástól. Így egész vagyont megmentett az a körülmény, hogy a főispán és vendégei a darokkozás némes passziójának áldoztak. *(Azán mondja még*

valaki, hogy nem hasznos dolog a darokkozás!)

— **Benvenuto Cellini** aranyos romantikáját fogja feleleveníteni az Otthon kávéház Mozijának derék tulajdonosa, Fekete Géza, ki költséget és fáradságot nem kímélve azon van, hogy vendégeinek a legjobbal, legszebbel és legújabbal kedveskedhessen. E heti cyclusa pedig, mely a keddi ünnep miatt szombat, vasárnap, hétfő és keddre terjed, a következő újdonosságokat öleli fel: 1. Nők férfi szerepben. 2. Genua és kikötője. 3. Elő képmás. 4. Benvenuto Cellini. 5. Gui és Contrám. 6. Iskola-Colónia, vagy a gyermekek nyaralása. 7. Pomadin szerelmi kalandjai. 8. Spanyol vér. Gyönyörű színes kép a spanyol népeletből. — Színházi vacsora 60 kr., mely áll a tonka, tea, vaj, tojás és kenyérből. Az előadás kezdete este pont 9 órakor.

— **Lopás a vasúton.** Örökké emlékezetes napja lesz Müller Jakob zombai kereskedőnek f. hó 26-iki budapesti útja. Az említett napon Budapestre készült nagyobb arányú bevásárlásra s ez alkalommal nem kevesebb, mint 24000 korona nyomta a zsebjét. Ugy látszik, nem volt kellőleg elővigyázatos, mert az adony-szabolcsi vasútállomáson ellopták a pénztárcáját. Vonatjának indulásig elaludt a váróteremben s ez alatt történhetett a vakmerő tolvajlás, amely egész vagyonától, a 24000 koronától fosztotta meg. A csendőrség széleskörű nyomozást indított a tolvaj kézrekerítésére.

Serdülő lányok és fiuk

erősekké és vidorakká fejlődnek, elveszítik lehangoltságukat, hogyha a szükséges táplálékot

SCOTT-féle Emulsió

As Emulsió vársárását a SCOTT-féle módszer végiggyt — a halászt — kérjük ügyelmbe vessni.

alakjában élvezik, amely az összes erősítő szerek között a legkiválóbb. Orvosok és babák a SCOTT-féle Emulsiót a legmelegebben ajánlják az utóbbi 32 év óta. Édes mint a tejszín.

Könnyebben emészthető mint a tej.

Egy eredeti üveg ára 2 k. 60 fillér.

Kapható minden gyógyszertárban.

— **A megcsalt leány bosszúja.** Egri Zsuzsi kishantosi bérelésnél haláláig szerelmes volt Kuti János felsősímsimándi bérelésnébe. Kuti azonban, mielőtt komolyra vált volna az ügy, otthagyta a leányt, aki megcsalt szívének bosszújával igyekezett a csapodár legény ártalmára lenni. Mikor egy alkalommal találkozott az elvált szerelmesek, a lány ecetsavat öntött a legény szemé közé. Az ügy törvényes eljárás alá került.

— **Adonyból.** Vég István adonyi kocsis téli kabátját és ünneplő ruháját ellopták s ugyanakkor tömeges lopások történtek a községben. A csendőrség azt kizsi, hogy a lopások eikövetője egy ember, azonban kézrekerítenie még eddig nem sikerült.

— **Cigányok.** Pátkán ifj. és id. Jádl János tulajdonából elloptak több ruhaneműt és ágyneműt 180 korona értékben. A tolvajok valószínűleg komáromi cigányok. Keresik őket.

BANDL FERENC sörcsarnokában minden szerdán és pénteken este, valamint vasár- és ünnepnapokon egész napon át a hírneves **SENT GELLERT** Back-sör van csapolva. Minden pénteken este halvacsora.

— **Legénykedés.** Mihálovits József szász-halombattai bolgárkertészt öt haragosa megtámadta s kővel és botokkal súlyosan megsebesítették.

— **Bicska.** Palkovits Pál és Bognár István falubattányi legények régi haragjukat kiegyenlítően súlyosan összeszurkálták egymást.

— **Csaló cselédlány.** A mai cseléd igazi típusát az olyan alakok közt kell keresnünk, mint aminő Özy-Freisz Károlyné helybeli lakos cseléde Szabó Erzsébet. Az élelmes cselédlány asszonyának névelésével kiállított meghatalmazásban 10 koronát kért kölcsön Hammer Ignác hentesiparostól. Ugyanílyen módon járt el Józsa Jánosné selyem-utcai lakosnál, honnan meg két kanna tejet vitt el asszony nevében, annak megbízása nélkül. Természetesen a rendőrségnek is tudomására jutott a dolog s ezzel együtt az élelmes cselédlánynek le kellett mondania további terveiről.

300 méter diocox, porosz és antrecit-szén van raktáron 50 kilogrammos zsákkba házhoz szállítva Bendorfer Ede szén-nagykereskedőnél Sas-utca 4.

SZINHÁZ.

Csütörtökön a **Fuzálus kisasszony**, pénteken zónába **A könyvtárnok** ment botránnyas szükörü publikum jelenlétében. Hiába hónap vége, bálók, hosszú szezon, jutalomjátékok stb.

Anyakönyvi statisztika.

1909. január hó 23-tól 1909. január hó 30-ig.

Születés. Született: 5 törvényes fiu, 8 leány, 0 törvénytelen fiu, 1 leány, halvaszületett törvényes fiu 1, leány 0, törvénytelen fiu 0, leány 0. Összesen 15.

Halálozás. Elhalt: 7 éven aluli 1 törvényes fiu, 3 leány, 7 éven felüli 8 férfi, 2 nő. Összesen 14.

Eszerint a születés a halálozást 1-el mulja felül.

Meghaltak. Öv. Hancsin Andrásné, Urning Anna, r. k. 69 éves, Rác-utca 20. — Szabó Borbála r. k. 1 hónapos, Öreg-utca 73. — Kőszegi Mihály r. k. 49 éves, kisbirtokos, Öreghegy 622. — Kertész János r. k. önálló bádogos, 27 éves, Palotai-utca 11. — Öv. Poloviczker Józsefné, Turzó Terézia, r. k. 58 éves, Salétrom-utca 10. — Jungbluth Anna r. k. 5 hónapos, Felsőkirálysor 24. — Farkas István r. k. 4 hónapos, Alsókirálysor 26. — Kreidl János napszámos, 72 éves, Szömörce-utca 18. — Muskovits Ferenc r. k. kőműves, segéd, 23 éves, Olaj-utca 69. — Szüsz Jakab izr. magánzó, 82 éves, Jókai-utca 18. — Tőke Katalin r. k. 2 napos, Vendel-utca 19. — Enders János ág. h. ev. szálloda és kávéház tulajdonos, Sas-utca 7. — Sarek Ferenc r. k. 67 éves, Rác-utca 37. — Deveseri József r. k. önálló kötélgyártó, 68 éves, Öreg-utca 9.

Kihirdetések.

Bebesi István kisbirtokos és Nyakas Katalin Székesfehérvár. — Kovács József napsz. és Babotai Rozália Székesfehérvár. — Janikievics Vazul realiskolai tanár és Rajics Izidora Székesfehérvár. — Czobor József kézfestőgyári napsz. és Knaisz Margit Székesfehérvár.

VITA

• SÓSKÚT FORRÁS VASMEGYE •

ALKALIKUS NATRON-LITHIONOS GYÓGYVIZ

Orvosilag ajánlva: húgysavas diathesis, köszvény, cukorbetegség, gyomor, vesé és húgyútyag-bántalmakknál stb.

Mint üdítő és borvizi páratlan.

Bővebb felvilágosítással szolgálja

Központi iroda: Budapest, V., Lipt-körút 29.

F r a k t á r:

SIMON GYÖRGY és KOVÁTS PÁL
uraknál Székesfehérvár.

KAPHATÓ: gyógytárak, drogeriák és fűszerüzletekben.

LEGJOBB
CIPÓTISZTÍTÓSZER

NIGRIN

mely a legpompásabb fényt adja és a bőrt tartóssá teszi. NIGRIN egészségi szempontból melegen ajánlható, mert NIGRIN folytonos használatnál is a bőrt légmentesen el nem zárja, úgy hogy a láb kipárolgását nem akadályozza.

ST. FERNOLENDT, Bécs
cs. és kir. udvari szállító.

Mindenütt kapható!

ZILZER MANÓ

férfi-, fiu- és gyermekruha raktára
Székesfehérvár, Szőgyény-Marich-utca.

Állandóan nagy raktáron mindenféle
férfi-, fiu- és gyermekruhák

ugyszintén

papi öltönyök,

Ferenc József-kabát,

köpenyek (havelok)

bőrkabátok, utazóbundák,

raglán-felöltők, kabátok.

THE-KING

of Jamaica

RUM.

Legfinomabb faj és minőség!
Kiadós, tiszta és zamatos!
Eredeti töltés!

Kizárólagos raktár:

Fiumei kávébehozatal
Székesfehérvár, Városháztér 2.

Rouyer Guillet & Co Cognac
francia gyógycognacja.

Ezen régi, jóhírnevű cég 1801. év óta áll fenn, mely körülmény eléggé kezekedik készítménye jósága- és megbízhatóságáért. Nevezett cég a charenrei legjobb szőlővidéken saját szőlőtelepein 36 nagy készüléken párolja készítményeit.

Ezen gyógycognac Székesfehérvárott kizárólag
Czollner Vince
gyógyszertárában kapható.

A ft. papság figyelmébe!

Tisztelettel értesítjük a Fehéregyházmegyei Főtisztelendő papságot, hogy az összes egyházi és tanügyi nyomtatványok egyházmegyénkben előírt szöveggel ráktárukon készen állanak és így azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy megrendelés esetén azokat póstafordultával a legolcsóbb árak mellett szállíthatjuk.

Továbbá ajánljuk

Nyomdai intézetünket

mindennemű könyvnyomdai munkák művek, rüpiratok, folyiratok, zárszámadások, évi jelentések kimutatások, körlevelek, hivatványok, fala gazdok, levélpapírok, borítékok, stb. elkészítésére izléses kivitelben, olcsó árak mellett.

Ki nyomtatványszükségletét nálunk szerzi be, nemcsak olcsón és gyorsan jut izléses nyomtatványokhoz, hanem ez által a keresztény eszméknek sajtó utján való terjesztését is elő segíti, miért is kérjük a főtisztelendő Papság kegyes pártfogását.

Székesfehérvár, 1908. szeptember hó.

Egyházmegyei könyvnyomda.

HIRDETÉSEK

jutányos áron felvétetnek a kiadóhivatalban Szent István-tér 1.

VÉDJEGY.

EREDETI SINGER VARRÓGÉPEK

Az eredeti Singer-varrógépek valódi árúkat és ezen védjeggyel látnak el. Az eredeti Singer-varrógépek valódi árúkat és ezen védjeggyel látnak el.

FIGYELEM!

Azon varrógépek, melyeket más kereskedők árusítanak és forgalomba hoznak, mind a régi SINGER-féle varrógépek utánzatai. Ezek természetesen nem eredeti SINGER-varrógépek s nem is a SINGER-varrógép részvénytársaságtól származtak, — miért is ügyeljünk a védjegyre, mert csak ezen védjeggyel ellátott varrógépek a valódi, eredeti SINGER-gépek.

SINGER Co.
varrógép részvénytársaság Bognár-u. 2.

SCHMÖLTZ LASZLÓ

CIM-, CIMER-, SZOBAFESTŐ- és MÁZOLÓ
SZÉKESFEHÉRVÁR, VÁSÁRTÉR 17. SZÁM.

Elvállal minden e szakmába vágó munkát a legnagyobb igényeknek megfelelőleg, szolid árak mellett.

Ugyanott egy jó házból való fiu tanulónak felvétetik.

Nyomatott az Egyházmegyei Könyvnyomdában, Székesfehérvárott.